

Pismiono Kaszëbsczi Zemi

22/111 27 czerwińca 1997 r.

Kongres Pomorski rozpoczęty

Inaugurując Kongres Pomorski mszę świętą w „kaszubskim Wawelu”, bo tak przed laty nazwał Katedrę Oliwską Aleksander Majkowski - twórca „Życia i przygód Remusa”, koncelebrowało 21 czerwca sześciu biskupów. Przewodniczył tej koncelebrze abp Tadeusz Gocłowski, a wspierali go: metropolita warmiński i biskupi z Torunia, Pelplina i Koszalina.

Thumnie przybyli na solenne nabożeństwo kongresowi goście, wśród których byli m.in.: wicemarszałek Sejmu Olga Krzyżanowska, poseł Jan Wyroński - prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, przewodniczący Sejmiku Samorządowego Województwa Gdańskiego Grzegorz Grzelak, burmistrzowie i wójtowie kaszubskich gmin. Obecni byli także byli wojewodowie gdański i słupski: Maciej Plażyński i Kazimierz Kleina. Zabrakło, niestety, honorowo patronujących Kongresowi obecnych władz województw pomorskich.

„Na was zawsze można liczyć”

- W wygłoszonym podczas mszy kazaniu, metropolita gdański abp Tadeusz Gocłowski odwoływał się do niedawnej wizyty w naszym kraju Ojca Świętego. Wskazywał także na postać świętego Wojciecha, który przed tysiącem lat ochrzcił pierwszych gdańszczan i mówił o nierozzerwalnych związkach Pomorza, Polski i całej Europy z chrześcijańską wizją świata. Podkreślał moc tradycji i obyczajów. Zapytany później, czy mógłby podobnie jak Jan Paweł II o góralach, powiedzieć o Kaszubach „na was zawsze można liczyć”, abp T. Gocłowski odpowiedział, że tak. Potwierdziły to ostatnie wybory prezydenckie, parlamentarne i wreszcie referendum konstytucyjne.

Do słów metropolity gdańskiego nawiązał niejako podczas I Forum Kongresowego, które odbyło się w sobotę po południu w gdańskim Urzędzie Wojewódzkim, Cezary Obracht-Prondziński reprezentujący Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. - Okazuje się - mówił

Prondziński - że w Polsce istotniejsze od podziałów ekonomicznych, klasowych czy światopoglądowych, są podziały uwarunkowane głębokimi różnicami kulturowymi. Znacznie ważniejsze skutki w polityce czy życiu gospodarczym wywołują odmienności, związane z charakterem więzi społecznych czy światem wartości dominującym w danej społeczności regionalnej, niż poziom rozwoju gospodarczego. Przekonują nas o tym dobitnie każde następne akty wyborcze, w których te właśnie czynniki w największym stopniu warunkują postawy wyborców. I na tym tle także wyraźnie widać odmiennosc postaw Kaszubów, wynikającą właśnie z ich wewnętrznego świata wartości, co potwierdza jego społeczne znaczenie.

Wystawa Pomorska

Niewielką część gospodarze-go potencjału naszego regionu zaprezentowano na towarzyszącej Kongresowi Wystawie Pomorskiej, która czynna była na terenie Międzynarodowych Targów Gdańskich od ubiegłej środy. W sobotę, w ostatni dzień jej trwania, Wystawę Pomorską zwiedzili kongresowi goście. Przywitani zostali przez połączone siły kaszubskich kapel ludowych z Kartuz, Kościerzyny i Bytowa. Te trzy miasta zaprezentowały się na wystawie wspólnie, podkreślając w ten sposób potrzebę współpracy samorządów lokalnych w ramach całych Kaszub.

Hasło Kongresu Pomorskiego - „Żyje duch Pomorza!” - wskazywać ma na wciąż żywe pomorskie cechy, wyróżniające naszą społeczność. Są wśród nich: przedsiębiorczość, gospodarność, poszanowanie pracy

i religijność. Zwłaszcza te dwie ostatnie charakteryzują osobę biskupa Konstantyna Dominika. By uczcić postać urodzonego w Gnieździe na ziemi puckiej nauczyciela pelplińskiego Collegium Marianum, wychowawcy wielu pokoleń przedwojennej pomorskiej inteligencji, biskupa diecezji chełmińskiej, który zmarł w roku 1942 osadzony przez hitlerowców w gdańskim klasztorze ss. elżbietanek, organizatorzy Kongresu podjęli inicjatywę ufundowania tablicy pamiątkowej. Umieszczono ją na budynku klasztoru Elżbietanek na Targu Siennym i odsłonięto uroczystie podczas inauguracji obrad Kongresu. Jej głównym fundatorem jest Andrzej Kanthak - wywodzący się ze starego pomorskiego rodu konsul honorowy Wielkiej Brytanii.

Kongres Pomorski trwać będzie przez cały rok. Zakończy się w czerwcu 1998 roku w Szczecinie. W jego ramach odbędzie się szereg spotkań i konferencji, których gospodarzami będą pomorskie miasta i gminy: Toruń, Grudziądz, Bydgoszcz, Starogard Gdański, Pelplin, Tczew, Czarna Woda, Kartuzy, Wejherowo, Tuchomie, Malbork, Piaseczno, Gdańsk i Szczecin. Ma to być czas refleksji nad tożsamością współczesnych mieszkańców Pomorza między Wisłą i Odrą. Czas budowania zrębów przyszłego silnego kulturowo i gospodarczo regionu.

Rola Kaszubów

Ogromną rolę mają tu do odegrania Kaszubi. Wyraża się ona w otwartości i ukazywaniu bogactwa naszej kultury. Należy zachęcać do czerpania z niej tego, co najlepsze. Jednocześnie nie możemy się w tym zatracić i zapomnieć o niebezpieczeństwach, jakie grożą nam w procesie unifikacji. Pewnie znowu podniosą się głosy o strachu przed „Pomorskim Ludem”. Nie, nie boję się „Pomorskiego Luda” (taki zarzut postawił mi

niegdyś na łamach „Pomeranii” redaktor Stanisław Pestka), tak samo jak nie boję się go środowiska kaszubskie podziwiającej opinię o potrzebie wzmocnienia działań na rzecz naszej rodzimej, szeroko pojętej kultury - w tym także języka kaszubskiego. Rzecz jednak w tym, byśmy pozostali sobą, byśmy pozostali współgospodarzami tej ziemi. Ma to wymiar nie tylko duchowy. Kaszubszczyzna to przecież także dobry interes gospodarczy. Nie ma nic zdrożnego w tym, jeśli zaczniemy nasz folklor traktować jak dobrze sprzedający się produkt skierowany na rynek turystyczny. Nie chodzi tu o jakąś cepeliadę, ale o autentyczny, wynikający z naszej etniczności folklor.

- Pytanie o rolę Kaszubów na Pomorzu dziś i w przyszłości - mówił podczas kongresowego forum Cezary Obracht-Prondziński - jest także pytaniem o kondycję i rolę ruchu regionalnego. Rozpoczęty 21 czerwca, Kongres Pomorski może i powinien stać się czasem ożywionej dyskusji również i na ten temat. Można rzec, że powoli zarysowują się dwie koncepcje tego ruchu. Pierwsza z nich, lansowana przez działaczy ZKP z kręgów związanych z profesorem Józefem Borzyszkowskim, zakłada pierwszorzędną rolę w tymże ruchu Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Druga, artykułowana przez działaczy związanych z Radą Oddziałów Północnych ZKP, opowiada się za skupieniem się Zrzeszenia na sprawach kaszubskich i proponuje powołanie reprezentacji wszystkich znaczących środowisk pomorskich. Powstała w ten sposób, nazwijmy ją roboczo, Liga Pomorska, zajmowałaby się najważniejszymi dla regionu sprawami.

Jest zatem o czym dyskutować podczas zaplanowanych na najbliższe miesiące seminariów. Oby tylko znaleźli się chętni do podjęcia tych trudnych tematów (A.J.)

Robert Żmuda - Trzebiatowsczi

we figurach
wëszlëch spòd rãk artistë pasącégò blërwë
wëbladlëch òd nie zrëchdòwónëch wezdrzeń
pòbòznégò lëdu
z twòrzã òbsónã piegama òd drewniòków
ë sëkniã pòszarpòną bez dzejów sztormë

w kapelach
przë rozmòkli glëniany drodze
gdze w pãklënach
szòlëjący wiater spiëwò Cë psalmë
a
szczere słuńce sëpie złoto do Twòjich stopów

na lëpach starëszków
na chtërnëch deszczowò jesëń zecëgò
wëkùma rzëcznice
zapisywającë na wiedno
pismã klinowim
zamkłosc przesëwónëch pòcòrków

të jes piãknò
o Marijo

Matkò Bòzò turpistów
- mòdlë sã za nama

Spotkanie artystów kaszubskiej sztuki ludowej

Jubileuszowy plener

Wiceprezes Kazimierz Kleina wręcza brązowy medal Jerzemu Walkusowi. W głębi stoi Zygmunt Bukowski.

Fot. Jan Antonowicz

Kilkadziesiąt twórców ludowych spotkało się na jubileuszowym XV plenerze w Wieżycy.

Spotkania rzeźbiarzy, hafciarzy, malarzy i innych reprezentantów kaszubskiej sztuki ludowej odbywają się w siedzibie Kaszubskiego Uniwersytetu Ludowego od początku działalności tej placówki. Niektórzy z artystów biorą w nim udział od początku i tam co roku spotykają się z przyjaciółmi, wymieniają

doświadczenia, a swoje prace wykonane na plenerach pozostawiają w galerii zdobiąc sale KUL. Najbardziej zasłużeni otrzymali z rąk wiceprezesa Zarządu Głównego Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Kazimierza Kleiny oraz dyrektora KUL Marka Byczkowskiego srebrne i brązowe medale 40-lecia ZKP. Srebrne medale otrzymali: Zygmunt Bukowski, Józef Chełmowski, Anna Ostrowska, Krystyna Szalańska, Władysława Wiśniewska oraz prezes Stowarzyszenia Twórców Ludowych, Edmund Zieliński. Rzeźbiarz i poeta, Zygmunt Bukowski w dowód wdzięczności za uho-

norowanie go wyróżnieniem wręczył Kazimierzowi Kleinie swoją najnowszą książkę, dramat zatytułowany „Privisa” napisany częściowo w języku kaszubskim, zaś hafciarka Władysława Wiśniewska odśpiewała kilka pieśni wprowadzając miłą, rodzinną atmosferę spotkania.

Wieczór pierwszego dnia pleneru (piątek, 20 maja) zakończyła msza święta w pobliskim Szymbarku odprawiona w języku kaszubskim przez księdza Bogusława Głodowskiego ze Złotej Karczmy. Przed nią Marek Byczkowski obdarował miejscowego proboszcza pięknym obrazem namalowanym przez Alfonsa Zwarę z Rumi przedstawiającym zatroskanego papieża myślącego o Matce Boskiej Sianowskiej - Królowej Kaszub, której wizerunek umieszczony był w górnym rogu obrazu. Mszę świętą uświetnił występ chóru z Wejherowa Cantores Veiherovienses.

Jan Antonowicz

Godne naśladowania

Taką bramę można zobaczyć w miejscowości Kolonia koło Kartuz. Wykonali ją przed swoim domem państwo Langowie. Ten trafny pomysł, znakomicie pasujący do naszego regionu, godny jest naśladowania.

Fot. Jan Antonowicz

Cëz je czëc

Na „Procesje” do „Miniatury”

GDANSK. W Teatrze „Miniatura” odbyła się promocja najnowszej książki Jerzego Stachurskiego zatytułowanej „Procesje”. Jest to cykl partytur poetyckich poświęconych przydrożnym kapliczkom i krzyżom z okolic Przdokowa. Zdjęcia krzyży i kapliczek wykonał fotografik z Kartuz Ryszard Mielewczyk. W części artystycznej wystąpili aktorzy Teatru Miejskiego z Gdyni Violetta Seremak i Zbigniew Jankowski. Wydawcą książki jest Rumina z Rumi.

Jubileuszowy plener

WIEŻYCA. Od 16 do 20 czerwca w Kaszubskim Uniwersytecie Ludowym w Wieżycy gościli twórcy ludowi Kaszub i Pomorza. Było to już XV tego typu spotkanie. Jubileusz plenerów świętowano w piątek, 20 czerwca. Po południu wspominano kolejne spotkania w gościnnym KUL. Wieczorem w kościele pw. św. Teresy w Szymbarku ks. Bogusław Głodowski odprawił uroczystą mszę świętą z kaszubską liturgią słowa. Po mszy wystuchano koncertu Chóru Mieszanego Cantores Veitherovienses.

Wystawa haftów Brzezińskiego

WIELE. Muzeum Ziemi Zaborskiej przygotowuje wystawę haftów niezjącego już Leonarda Brzezińskiego. Autor prac wykształcił swoją szkołę charakteryzującą się powtarzaniem tych samych motywów haftu kaszubskiego w najróżniejszych układach

barw. Wystawa czynna będzie w lipcu, między innymi podczas turnieju gawędziarzy Kaszub i Kociewia.

Inauguracja koncertów organowych

WDZYDZE KISZEW-SKIE. 29 czerwca zainaugurowane zostaną cotygodniowe koncerty organowe we Wdzydzach Kiszewskich. Odbywać się będą w kościele pw. świętej Barbary stojącym na terenie Kaszubskiego Parku Etnograficznego. Początek godzinnych koncertów zawsze o godzinie 17.00.

Rybacka pielgrzymka

PUCK. Po raz kolejny w dzień świętych Piotra i Pawła z Półwyspu Helskiego wyruszy na odpust do puckiej fary pielgrzymka kaszubskich rybaków. Na wodach zatoki odprawione zostanie tradycyjne nabożeństwo o pomyślność w rybackim gromadzie. Około południa w gotyckim kościele Piotra i Pawła w Pucku rozpocznie się uroczysta suma odpustowa.

Wystawa haftu Grothów

KARTUZY. Przygotowana jest wystawa haftu kaszubskiego rodziny Groth z Kartuz. Jej otwarcie nastąpi 3 lipca w Czytelnicy Biblioteki Publicznej w Dworze Kaszubskim. Tytuł wystawy: „Kaszëbë”. Tego samego dnia wieczorem w kartuskiej kolegiacie zainaugurowane zostaną XV letnie Koncerty Organowe.

(AJ, EP)

Ze wspomnień Anny Łajming

- Jak byłem mała to zawsze lubiałam się bawić sama, chodziłam po polu z psem, który był moim jedynym towarzyszem. Zawsze szukałam samotności. Przyglądałam się ludziom idącym dogą, najczęściej byli to żebracy. Chodziłam za nimi i przysłuchiwałam się o czym mówili - wspomina swoje dzieciństwo 93-letnia Anna Łajming, autorka wielu książek, mieszkająca do dziś w Słupsku.

Pisarka urodziła się 24 lipca 1904 roku w Przymuszewie, w dawnym powiecie chojnickim, tam też ukończyła niemiecką szkołę podstawową. Już wtedy ciągnęło ją do pisania.

- Nieraz, gdy pisaliśmy w szkole wypracowania, to moje były bardzo długie. Nauczyciel niejednokrotnie zamierzył na mnie zeszytem, mówiąc: Kto to ma czytać? Wtedy starałam się pisać krótsze.

Jednak swój talent pisarski ujawniła dopiero w latach 50. Pierwsze poważniejsze teksty napisała na konkurs na teksty dla scen amatorskich ogłoszony w „Dzienniku Bałtyckim”. Za sztukę w dwóch aktach zatytułowaną „Szczescie” otrzymała II nagrodę - najwyższą, ponieważ pierwszej nie przyznano.

- Do pisania najbardziej namawiali mnie Izabella Trojanowska i Leszek Bądkowski. Izie podobały się moje kawałki sceniczne zaś Leszkowi krótkie opowiadania - mówi pani Anna. - To on właśnie zachęcił mnie do napisania wspomnień. Bardzo spodobała mi się ta myśl i rychło zabrałam się do pracy. Początkowo planowałam napisanie tylko jednego tomu przedstawiającego moje dzieciństwo i świat, w którym się wychowałam. Ale tak mnie to wciągnęło i sprawiło tyle satysfakcji, że powstały kolejne tomy „Młodość” i „Mój dom”. Pierwszą część zadeklowałam pani Izie Trojanowskiej zaś ostatnią moim dzieciom.

Poza trzytomową biografią Anna Łajming ma na swoim koncie szereg sztuk scenicznych takich jak „Parzyn”, „Szczescie”, „Gdzie jest Balbina” oraz opowiadania opublikowane w następujących pozycjach książkowych: „Miód i Mleko”, „Symbol szczęścia”, „Od dziś do jutra”, „Czterolistna koniczyna”, „Czerwone róże”, „Seweryna”, „Mrok i świt”. Pani Annie mimo wyjątkowej w tym wieku sprawności umysłu trudno sobie przypomnieć tytuły opublikowanych książek.

- Było ich trochę. Trudno mi sobie przypomnieć wszystkie tytuły książek i co w nich napisałam - mówi z uśmiechem pani Anna. Ale ja rada pisałam. Czulałam potrzebę pisania tym bardziej, że opinie o mojej twórczości były pochlebne. Znaleźli się nawet wydawcy.

Pisarka jest skromna w wyrażaniu opinii o własnej twórczości. Ocenę o wartości opublikowanych dzieł pozostawia czytelnikom. Cieszy się, gdy to, co wyszło spod jej pióra jest odebrane pozytywnie.

- Byłam kiedyś w jednej wsi koło Bytowa, gdzie wystawiano sztukę zatytułowaną „Gdzie jest Balbina”. Ludzie śmiali się i byli weseli oglądając to przedstawienie. Widać, że podobało im się - wspomina. - Jestem z usposobienia taka, że umiem się śmiać, a jak trzeba to i płaczę, dlatego trudno mi ocenić czy sztuka była dobra czy zła. Ale jeżeli ludzie się cieszyli to chyba była dobra.

Anna Łajming

Fot. archiwum Nordy

Anna Łajming używa w swojej twórczości zarówno języka polskiego jak i kaszubskiego. Dialogi konsekwentnie prowadzone są po kaszubsku, natomiast narracja pisana jest po polsku.

- Myślę, że tak jest prościej dla Kaszubów, bo ciężko się im czyta teksty pisane tylko w języku kaszubskim. Nigdy przecież nie uczyli się go w szkole. Z drugiej strony znacznie zwiększa się krąg czytelników. Mogą po nie sięgnąć osoby nie znające kaszubskiego.

Trzy lata temu Zrzeszenie Kaszubsko - Pomorskie zorganizowało w Gdańsku świetną piarsarcę uroczystość z okazji jubile-

uszu 90-lecia urodzin połączoną z promocją kolejnej książki „Mrok i świt”. Pani Anna z wielką radością wspomina to wydarzenie i po chwili zastanowienia tak mówi:

- Bardzo byłam wzruszona, że pamiętali o mnie moi gdańszczanie, bo tak ich nazywam. Anna Łajming od kilku lat już nie tworzy. Ostatnio redakcja miesięcznika „Pomerania” oraz Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko - Pomorskiego podjęły się trudnego zadania; wznowienia trzytomowych wspomnień. Pierwszy tom „Dzieciństwo” jest już dostępny w księgarniach.

Elżbieta Pryckowska

Muzeum Ziemi Puckiej zaprasza

Zaglądam do alkierza

Muzeum Ziemi Puckiej zaprasza na wystawę pt. „Kobieta - przez uchylone drzwi alkierza”.

Scenariusz i aranżację wystawy przygotowała Elżbieta Lewandowska, a realizacja to dzieło Jadwigi Kos, Waldemara Kwieka i Józefa Roszmana. W folderze przygotowanym przez Elżbietę Lewandowską czytamy: „Męskie upodobania

i gusty kształtowały zachowanie kobiety, sposób bycia i wygląd. To jego zmysł estetyczny miały zadowalać jej stroje, fryzury, makijaż, pachnidła. To jego pożądlivość miały rozbudzać jej falbanki, kokardki, koronki, podwiązki. Działo się

to oczywiście za zamkniętymi drzwiami alkierza. To tu trefiono włosy, kładziono puder i szminke, krępowano talią sztywnym korsetem. To tu kompletowano bieliznę z powabną koronką i wierzchnie suknie, kapelusze, broszki, spinki, zapinki. Żeby błysnąć, żeby zadowolić, żeby zasłużyć na uśmiech, ukłon, zaintereso-

wanie, uwagę, no i może... na trochę złości...”. Uchylimy i my te drzwi, naprawdę warto, wystawa jest doskonale przygotowana, eksponaty interesujące, dające rzadką okazję odkrywania tajemnic alkierza. Muzeum, oprócz wtorków czynne jest codziennie.

(H.R.)

Spotkanie w Szemudzie

Specjalne wyróżnienie dla Bolesława Borka

12 czerwca obchodzono w Szemudzie „Dzień działacza kultury”. W Gminnej Bibliotece Publicznej spotkali się samorządowcy i animatorzy kultury.

Nie pierwszy to raz władze gminy zadbały o osoby działające na niwie kulturalnej. Najbardziej wyróżniającym się przyznano nagrody pieniężne. Wśród nagrodzonych byli m.in. państwo Majkowsy z Koleczkowa - „rodzice chrestyni zespołu Koleczkowianie”, jak wyraził się o nich wójt Władysław Hirsch oraz państwo Trederowie z Kielna - twórcy zespołu Kassubia.

Spotkanie w gminnej bibliotece było także okazją do

wręczenia Bolesławowi Borkowi - emerytowanemu nauczycielowi z Bojana, nagrody przyznanej mu w rozstrzygnięciu konkursu im. Jana Drzeżdżona. Organizatorzy konkursu wyróżnili Bolesława Borka za jego powieść zatytułowaną „Twierdzą był im każdy próg”. Jest to historia młodego kaszubskiego chłopca, który przypadkowo 1 września 1939 roku znalazł się w Gdańsku. Los rzucił go na wrześniowy

front. Później przyszła konspiracja i partyzancka walka z okupantem. Narracja powieści prowadzona jest w języku polskim, zaś dialogi zapisane zostały po kaszubsku.

Nowa książka Bolesława Borka jest poniekąd kontynuacją jego dotychczasowej twórczości. Ten emerytowany nauczyciel z Bojana od lat zajmuje się historią swej najbliższej okolicy. Jest autorem monografii 11 wsi gminy Szemud oraz książki zatytułowanej „Nad Ślezą” będącej dokumentacją tragicznej bitwy 12 koleczkowskich partyzantów z oddziałami hitlerowców.

Nagrodę, w postaci oprawionego w skórę egzemplarza „Kroniki Ojca Grzegorza”, wręczył B. Borkowi dyrektor Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko - Pomorskiej Bogusław Breza.

Atmosfera spotkania sprzyjała serdecznej rozmowie i żartom. Udzieliło się to gościowi tego wieczoru - profesorowi Jerzemu Sampowi. W krótkim, obfitym w ciekawostki i anegdoty wystąpieniu Jerzy Samp mówił o związkach Kaszub z Gdańskiem.

(A.J.)

Sychta a język kaszubski

W „Nordzie” (20/109 13.06.1997), w artykule pt. „Polonista nie zastąpi językoznawcy”, polemizującym z uproszczonymi wypowiedziami prof. J. Miodka z Wrocławia na temat kaszubszczyzny („Pielgrzym” 9/1997), T. Kowalski dopuścił się - nie pierwszy raz i zawsze - „dla dobra sprawy” - manipulacji i insynuacji. Tak bowiem jednoznacznie ocenić trzeba akapit poświęcony Sychcie, zwłaszcza zdania: „Szczególną pozycję zajmują encyklopedia ks. Bernarda Sychty (...) pt. »Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej« (...). W tym czasie centraliści warszawscy i ich gdańscy sprzymierzeńcy (...) głosili teorie o jedności etnicznej narodu polskiego. Więc ks. Sychta nie mógł zatytułować swej encyklopedii np. tak: »Słownik języka kaszubskiego na tle...« (itd.). Ale uważny czytelnik właśnie tak rozumie ten tytuł pracy Sychty, bo przecież gwary (dialekty) przynależą do języka, w tym przypadku do języka kaszubskiego”.

Dopowiem przy okazji, że tłumaczy to milczenie pewnych kręgów żarliwych orędowników języka kaszubskich wokół

Sychty w ogóle. Okazuje się, że Sychta, wedle ich rozumowania, nie nadaje się po prostu jako oręż w ich walce, ale jak widać, starają się go „zjednać” dla swoich celów. Przeinaczanie faktów nie przynosi im jednak ani chwali, ani pożytku.

Ks. Sychta miał sposobności bez liku, aby i w tamtych czasach, nawet przy istnieniu centralistów warszawskich i lokalnych pogląd swój wyłożył jasno i jednoznacznie. I robił to, używając zawsze i wszędzie określeń dialekt kaszubski czy gwary kaszubskie. Można się o tym łatwo przekonać we wstępie do tego słownika, w listach do H. Popowskiej-Taborskiej czy do „centralisty” A. Bukowskiego, a mógł to przecież zrobić jeszcze przed 1939 r. Sychta pozostawał tu wierny poglądom młodego Majkowskiego, a jeszcze bardziej ks. Gustawa Poblackiego, spokrewnionego z matką Sychty, autora słownika kaszubskiego z 1887 r., antagonisty Ceynowy. Nie umniejsza to wcale wartości jego dziełom!

Jerzy Treder

NORDA
Pismo Kaszubski Zemi

Dodatek kaszubski do „Dziennika Bałtyckiego”, 80-886 Gdańsk, ul. Targ Drzewny 3/7, tel. 31-20-27. Redaktor prowadzący: Eugeniusz Pryckowski. Zespół: Artur Jabłoński, Kazimierz Klawiter.

**SKLEPY Z MATERIAŁAMI
BUDOWLANymi
ORAZ
INSTALACYJNO-SANITARNymi**
Lubawa, ul. Bankowa 4, tel. (0-88) 45-23-22

Oferują:

- łazienki, wanny, umywalki, kabiny natryskowe,
- armaturę sanitarną, zlewozmywaki, krany,
- grzejniki i bojler grzewcze,
- farby, lakiery, rozcieńczalniki,
- narzędzia budowlane i elektronarzędzia,
- panele podłogowe i ściennie, kasetony sufitowe,
- kity, uszczelniacze, pianki, pędzle i watki,
- płyty gipsowo-kartonowe,
- glazurę, terakotę, listwy, kleje, fugi,
- stolarkę okienną i drzwiową drewnianą i z PCV na indywidualne zamówienia,
- cegły wapienno-piaskowe, suporex,
- całą gamę drobnych materiałów wykończeniowych;

Gwarantujemy:

- duży wybór,
- miłą i fachową obsługę,
- doradztwo,
- dostawę do domu przy większych zakupach.

Zapraszamy:

codziennie w godz. 8.00-17.00
w soboty 8.00-14.00

**Buduj i remontuj - zawsze z „IPB”
NAJNIŻSZE CENY**

R-2515/r

**Dyrekcja i Grono
Pedagogiczne
Szkoły Podstawo-
wej Nr 1 w Lęborku
wyraża serdeczne podziękowanie
Rodzicom,
którzy współpracowali z wychowawcami i nauczycielami, okazali wiele serca,
nie oszczędzili własnego czasu,
aby wspierać naszą pracę.**

**Pomoc Państwa
była dla nas nie-
zwykle cenna.**

10030541/A/902

ZARZĄD MIASTA ŁĘBY

ogłasza

trzeci publiczny przetarg ustny na sprzedaż lokalu użytkowego nr 6 o powierzchni 114,60 m² w budynku nr 56 przy ul. Kościuszki w Łębie oraz oddanie w użytkowanie wieczyste 18/100 udziału w działce nr 71/I obr. 1 o powierzchni 823 m².

Dla ww. działki Sąd Rejonowy w Lęborku - Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi Księgę Wieczystą nr 14 792.

Zgodnie z planem ogólnym zagospodarowania przestrzennego ww. działka leży w śródmieściu Łęby w obrębie istniejącej zabudowy mieszkaniowej w strefie ochrony konserwatorskiej.

Ustalona przez biegłego cena nieruchomości wynosi -	46 262,00 zł.
Cena wywoławcza nieruchomości do przetargu wynosi -	153 860,00 zł
w tym:	
- wartość lokalu użytkowego -	150 000,00 zł
- wartość ułamkowej części gruntu -	3860,00 zł

Opłaty za użytkowanie wieczyste płatne są w formie opłat rocznych, z tym, że pierwsza opłata roczna wynosi 25% ceny osiągniętej w przetargu powinna być wpłacona przez nabywcę najpóźniej w dniu zawarcia umowy notarialnej. Kolejne opłaty w wysokości 3% rocznie płatne są z góry w terminie do 31 marca każdego roku. Należność za lokal w wysokości kwoty osiągniętej w przetargu płatna najpóźniej w dniu zawarcia umowy notarialnej.

**Przetarg odbędzie się dnia
15 lipca 1997 r. o godz. 10.00
w sali nr 1 Urzędu Miasta Łęby.**

Wadium w wysokości 10% wartości nieruchomości tj. kwotę 15 386,00 zł należy wpłacić na konto Urzędu Miasta w Banku Spółdzielczym w Łębie nr konta 93240008-202-321 z dopiskiem "wadium na lokal użytkowy nr 6 przy ul. Kościuszki 56 w Łębie".

Wadium ulega przepadkowi gdy oferent, który wygrał przetarg uchyli się od zawarcia umowy notarialnej w ustalonym terminie (max. 30 dni od daty przetargu).
Szczegółowych informacji udziela UM Łęby, tel. 661-513.
Zarząd Miasta zastrzega sobie prawo odwołania przetargu bez podania przyczyn.

10031247/A/871/17

PRZETARGI

OGŁOSZENIE

**Jednostka Wojskowa nr 4089 w
Siemiowicach ogłasza przetarg
nieograniczony na dostawę stolarki
okiennej z PCV oraz stolarki
okiennej drewnianej.**

**Informacje w Dziale Technicznym
WAK - tel. (059) 623-874 wew. 583.**

Termin składania ofert w terminie 14 dni od daty ukazania się ogłoszenia.

Jednostka Wojskowa zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferty oraz unieważnienie przetargu bez podania przyczyny.

R-3693/A/871

Ogłoszenia drobne

USŁUGI

Wkłady kominowe atestowane sprzedaż, montaż, tel. 82-92-13.

10029187/498/17

Układanie, cyklinowanie parkietów, VAT, 78-66-80

10028943/885/17

Układanie, cyklinowanie parkietów, VAT, 78-66-80.

10030941/885

Układanie, cyklinowanie parkietów, VAT, 78-66-80

10030813

* Budowlane, kafelkowanie. 71-53-00 po 18.00

10030814

Pielęgniarskie, 71-47-46

10028978/885/17

Docieplanie budynków mieszkalnych metodą nadmuchową. Wystawiamy rachunki VAT. Leszczynki, gm. Sierakowice tel. 81-91-76 Ocieplanie budynków pianką krylaminiową lub styropianem wdmuchiwany. Tel. (0-58) 81-74-97 Leżno

Najstarsza i solidna wytwórnia pustaków na Kaszubach plus transport. Władysław Joskowski, Golica, 83-321 Mściszewice gm. Sulęczyń, tel. (0-58) 816-216

Kucharz - imprezy. Tel. (0-58) 84-29-09

Ocieplanie domów styropianem syplikim wdmuchiwany w izolację. Tel. Stężyca (0-58) 84-35-50

Kłocze rzeźnicze, solidne - wykonują. Tel. Dzierżążno 81-28-98

Żaluzje poziome i pionowe. Tel. 81-42-58 Kartuzy

AUTO MOTO

Komputerowe przepisywanie tekstów. Tel. 81-33-68 Kartuzy

PRACA

Młodego, energicznego z samochodem dostawczym lub osobowym zatrudnię. Puck, ul. Żeromskiego 3, 73-24-13.

10031120/904/03

Przyjmę dozorcę do 40 lat. 71-37-36 po 17.00

10030415/885/17

Poszukuję stolarza meblowego po wojsku (na dobrych warunkach). Rumia, ul. Hetmańska 36

10030816

Ogrodnika - kobietę - na cały rok. Pruszcz Gd. 0602-32-67-87

10031019/181

Ucznia w zawodzie stolarz meblowy (meble dębowe) z Żukowa lub okolicy - przyjmę. Tel. 81-71-22

Do zbioru truskawek zatrudnię. Zapewniam zakwaterowanie i wyżywienie. Tel. 84-32-92

Przedsiębiorstwo FLORA zatrudni do prac ogrodniczych ogrodników i pracowników niewykwalifikowanych. Żukowo, ul. Gdynska 97, tel. 81-72-70 lub 0601651697

Operatywną osobę do pracy fizycznej przy domku. Tel. 44-51-28 prosić Darka lub 81-41-37 prosić Witka

Zatrudnię do biura emerytę (ta), rencistkę (tę), dwa dni w tygodniu. Wykształcenie średnie. Tel. 0601618499

Młodego, energicznego z samochodem dostawczym lub osobowym zatrudnię. Puck, ul. Żeromskiego 3, 73-24-13.

10031120/904/03

KUPNO

Wagę elektroniczną do 15 kg w dobrym stanie. Tel. (0-58) 81-21-52 po 18.

Sprzedam koparkę Castor 603. Dzierżoń, tel. (055) 76-61-10 w. 354

10030657

Sprzedam dwie przyczepy wywrotki 4,5 tony. Tel. (058) 87-61-10 w. 354

Sprzedam Skodę 100 S - cena 400 zł. Tel. (058) 87-61-10 wew. 354

10030894/901

Sprzedam Żukę 1982, plan-deka, stan bardzo dobry, benzyna, cena do uzgodnienia. Tel. 84-24-69

Motocykl honda CBX 750. Tel. 81-28-82

Kompresor próżniowy mały przybieg, przystawka napędowa zawór wyciągowy i wypychowy, zawór spustowy kielichowy sterowany powietrzem, końcówka na wąż Q 100. Tel. 84-12-96 Somonino

Fiata 125 p sprzedam. Tel. 81-83-94

Peugota 405 GDR, rocznik 1988/89, tanio sprzedam. Tel. (058) 81-50-23

MASZYNY ROLNICZE

Kombajn zbożowy Z056, sieczkarnię do zielonek Z350, kombajn ziemniaczany Z614, przyczepę samozbierającą T 050. Tel. 0966 39042 do 15 lub 0966 39532 po 20, gmina Biały Bór woj. koszalińskie.

Taśmy przenośnikowe i suplacz do snopowiązałki sprzedam. Tel. 81-97-31 Przdokowo

Kombajn Bizon Z 056 rok produkcji 1980 stan bardzo dobry cena 26 tys. Tel. (0-58) 76-86-80 Tłuczewo k) Wejherowa

SPRZEDAM

MASZYNY DO PRODUKCJI ŚWIEC, ZNICZY, 82-17-84

10029994

Rozpalacz do grilli, 82-17-84

10029995
Kurki odchowane 13-tygodniowe, (058) 52-81-11.

5000144

Suknię ślubną rozmiar 40-42. Chmielno, tel. 84-23-24
Sprzedam działkę pod garaż. Puck, ul. Majkowskiego. Tel. 73-31-32.

10031119/904/03

Sprzedam ciągnik 355, pług ATLAS 4-skbowy, siewnik Mazur, szer. robocza 4,2 m. Chojnik 17, gm. Morąg, Bogusław Flak

10031282/A/887/55

RÓŻNE

Sprzedam motorower Simson. Tel. (058) 86-36-59

10030885/901

Dieter z Niemiec szuka żony 25 - 33 lat. On 34) 175 tel. 058 - 72 - 49 - 35.

Germanista przyjmie zaproszenie- nauka języka, konwersacja, korepetycje, matura, tłumaczenia. tel. (0-58) 72-49-35

NIERUCHOMOŚCI

Sprzedam działkę pod garaż. Puck, ul. Majkowskiego. Tel. 73-31-32.

10031119/904/03

Sprzedam „okazję” - działkę rekreacyjno-budowlaną z domkiem gospodarczym, uzbrojona, ogrodzona. Własność hip. Swarzewo przy Zatoce. Wiadomość tel. 73-21-46 po 20.00

10030384

Sprzedam budynek podpiwniczony na działalność handlową, biuro. Lębork 623910.

10030944/55

* Poszukuję pomieszczenia na magazyn, 50-100 m², 71-20-06

10030818

LEKARSKIE

* Dariusz Lesiński, specjalista chorób wewnętrznych, wizyty domowe, EKG, 71-55-55

10030339/885/17

Gdańsk
ul. Wały Piastowskie 1
"Zieleniak" 14 p.
46-26-14, 37-46-99

kródujemy również
wszelkie środki transportu

HEXIMP LEASING

R-2493/A/235

PPH AGORA

Tadeusz Moryń

okna PCV w cenie producenta
masy uszczelniającej

- silikon, pianki, kleje
- akcesoria szyb zespolonych

Kartuzy, ul. Gdańska 28
tel./fax 84-03-82

10029401/A/918

STAL

rury, kształtowniki,
profile, blachy
duży wybór

RURY I KSZTAŁTKI PCV

ciśnieniowe i kanalizacyjne
do ø 500 firmy **PIPELITE**

- Styropian (najtańszy na Wybrzeżu)

- Rynny PCV

- płyty, sklejki, blaty postforming

Firma Handlowa

bat

Sierakowice, ul. Mirachowska 31
tel. (058) 816-338, 816-936
090 505089

R-2408/A/918

Regionalne Biura Ogłoszeń i Reklamy

Elbląg
ul. Łączności 3
tel./fax (0-55) 32-70-94

Pruszcz Gdański
ul. Tysiąclecia 8
tel. (0-58) 83-29-45
tel./fax (0-58) 83-29-44

Lębork
Agencja KAEM
al. Wolności 40
tel./fax (0-59) 621-110
tel./fax (0-59) 62-88-50
ul. Staromiejska 13
tel./fax (0-59) 628-820

Starogard Gdański
ul. Basztowa 3
tel./fax (0-69) 162-20-80

Tczew
ul. 1 Maja 4
tel./fax (0-69) 132-13-89

Wejherowo
ul. Sobieskiego 227
tel./fax (0-58) 72-23-51 w. 53

Puck
ul. Sambora 16
tel./fax (0-58) 73-25-01

Braniewo
ul. Drewniana 9
tel./fax (0-55) 43-22-22
ul. Botaniczna 11
tel. (0-55) 43-59-10

Nowy Dwór Gdański
pl. Wolności 1
tel. (0-55) 47-43-63

Sztum
ul. Mickiewicza 39
tel. (0-55) 77-32-22

Kartuzy
ul. Jeziorna 2
tel./fax (0-58) 81-18-92
81-17-86 w. 72

Kościerzyna
ul. Długa 31
tel./fax (0-58) 86-23-63 w. 27
86-45-88

ARMATURA
SANITARNA

SKLEP ARMATURY
SANITARNEJ

oferuje po niskich cenach:

- kompakty, umywalki • baterie, wanny, zlewozmywaki
- brodziki, kabiny, piecyki gazowe
- grzejniki rurkowe, wodomierze.

Posiadamy szeroki wybór kształtek i artykułów PCV

Wg opinii Klientów w MISANIE dobry towar za umiarkowane pieniądze
Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Kościuszki 11, tel. 41-24-70, ul. Kościuszki 27, tel. 41-55-06.
Ze względu na remont wiaduktu zalecamy dojazd ulicami Hallera i Kołobrzeską.
10029401/A/875/19

PAWILONY MEBLOWE

DRYS

Gdańsk-Suchanino,
ul. Paderewskiego 9,
tel. 36-17-38

SYPIALNIE, ŁÓŻKA
ZESTAWY SEGMENTOWE,
WYPOCZYNKOWE I
MEBLA KUCHENNE

SPRZĘT AGD

lodówki, pralki, kuchenki,
odkurzacze

NA RATY
I ZA GOTÓWKĘ

DRYS

Gdańsk-Nowy Port,
ul. Wyzwolenia 26,
tel./fax 43-24-30

SYPIALNIE, ŁÓŻKA
ZESTAWY SEGMENTOWE
ZESTAWY MEBLI
MEBLA KUCHENNE
oraz MEBLA DROBNE

10029170A/875

Centrum Handlowe

EUROMARKET

Wielka Wyprzedaż Obuwia

po niezwykle
atrakcyjnych cenach

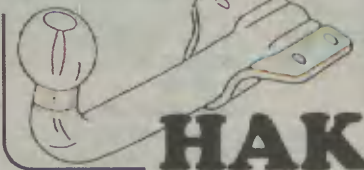
codziennie
w godz. 12-19

Zapraszamy

nowy styl zakupów

EUROMARKET

EURO

HAK

Gdańsk, ul. Gazownicza 7 b
(obok pomnika Poległych Stoczniovców)

HAKI HOLOWNICZE

tel. 31-40-50
tel./fax 35-42-42

WYPOŻYCZALNIA PRZYCZEP

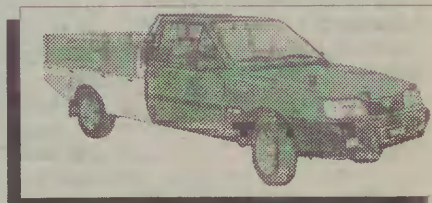
POLMOKART

Lublin II

Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe
"POLMOKART" 83-300 Kartuzy
ul. Zamkowa 2, tel. 81-25-82

Polonez Truck Plus

w najtańszym leasingu fabrycznym

**BDK-DAEWOO
LEASING**

BDK - Daewoo
80-890 Gdańsk, ul. Heweliusza 11
"PROREM" p. XII
tel. (058) 35 85 55
fax (058) 35 85 56

10028498 A/918/55